

Forgylder

Af Søren Vadstrup
Maj 2006

Guld er det eneste metal, der findes rent i naturen. Derfor var det også det første metal der blev udnyttet - selv om det på grund af sin særlige farve, lød og blødhed, "kun" kunne blive rent dekorativt. Een af de ældste måder at anvende guld på var som udhamrede, ganske tynde plader, såkaldt pladeguld, eller *bladguld*. De ægyptiske 5-6.000 år gamle kongegrave, f.eks. Tut Ank Amons, er fyldt med bladforgyldte genstande.

Det er gulds store mekaniske formbarhed og smidighed der gør, at man kan hamre eller valse det ud i uhyre tynde plader. De valsede og udbankede bladguld-plader, der fremstilles i dag er 0,0001 mm tynde. Før i tiden, da pladerne blev hamret ud i hånden, var bladguldet noget kraftigere.

Forgyldningen udføres ved at påføre bunden en klæbrig *guldgrund*. Denne kan være med linolie, æg eller poliment (en blanding af lim og fint ler, bolus) som bindemiddel.

Ægte bladguld findes i 3 forskellige typer, der har forskellige farver efter den særlige legering, de repræsenterer:

- 18 karat citronguld (kun indendørs)
- 22 karat orangeguld (kun indendørs)
- 23 3/4 Rosenobel-doublegold (udendørs og indendørs)

Disse 3 typer bladguld kan varieres i overfladekarakteren ved at *polere* guldet (såkaldt *poler- eller poliment-forgyldning*), ved at *lakere* guldet (med shellak eller guldfernis), ved at *lasere* overfladen og ved at *patinere* guld-overfladen.

Derudover findes der 4 billigere variationer af bladguld, fortrinsvis til brug indendørs:

- Uægte bladguld (Bladmessing/slagmetal)
- Bladsølv
- Uægte bladsølv (Bladaluminium)
- Bladkobber

Forgylder er et decideret fag med lange traditioner, håndværkslaug osv. I Danmark findes der dog i dag kun et enkelt firma, der helt og holdent arbejder med forgyldning, fortrinsvis på gulddrammer.

På Raadvad-Centerets 1-årige efteruddannelse for håndværkere i avanceret bygningsrestaurering har een af deltagerne arbejdet med forgyldning. Ud over praktikperioder i det danske forgylder-specialfirma og i et belgisk firma, danner en lang række andre kilder som fabriksbesøg, tværfaglig

erfaringsindsamling fra bl.a. konservatorer, kemikere, stukkatører m.fl. grundlaget for en ny dansk fagbog om "Forgyldning i praksis", der udkommer om kort tid.